آزمون مدل تعهد ورزشی اسکن‌لن و سیمون در تکواندو

مهربان پارسامهر*

* استادیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه یزد

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱۱/۲۳ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۱۲/۲۲

چکیده

این پژوهش استفاده از مدل تعهد ورزشی برای بررسی انگیزه‌های مشارکت مداوم افراد در ورزش رزمی تکواندو بوده است. این مطالعه با استفاده از روش پیمایشی و به‌صورت مقطعی انجام شده است. داده‌ها از ۱۳۵ مشارکت‌کننده در ورزش تکواندو در شهر یزد جمع‌آوری شده است. ابزار گردآوری داده‌ها مقیاس اصلاح‌شدهٔ تعهد ورزشی بوده است. نتایج آزمون تجربی مدل ارائه‌شده به تکواندوکاران مشارکت‌کننده در برنامه‌های ورزشی نشان داد که پایایی سؤالات پرسش‌نامه بالاتر از ۰/۷۵ است. آزمون همبستگی پیرسون نشان داد متغیرهای پیش‌بین لذت ورزشی، سرمایه‌گذاری‌های شخصی، محدودیت‌های اجتماعی و فرصت‌های مشارکت با تعهد ورزشی تکواندوکاران رابطه دارند. یافته‌های رگرسیون چندگانهٔ گام‌به‌گام نیز نشان داد که لذت‌بردن از ورزش و سرمایه‌گذاری‌های شخصی از پیش‌بین‌های اصلی تعهد در نمونهٔ مورد مطالعه بوده‌اند. این دو متغیر مجموعاً توانسته‌اند ۵۶/۸ درصد از واریانس تعهد ورزشی را تبیین نمایند. نتایج کارآیی مقیاس تعهد ورزشی را برای شناخت انگیزهای مرتبط با مشارکت مداوم در ورزش تکواندو نشان داده است.

واژه‌های کلیدی: ورزش تکواندو، مشارکت مداوم، تعهد ورزشی.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

مقدمه

با وجود منافع مرتبط با مشارکت منظم در فعالیت‌های ورزشی سازمان‌یافته (۱)، میزان رواج رفتار بدون تحرک حتی در کشورهای توسعه‌یافته بالاست (۲). تعیین روندهای حاکم بر مشارکت در ورزش و درک اینکه چرا افراد انجام فعالیت‌های ورزشی انجام می‌دهند، مفهوم کانونی و انگیزه اصلی پژوهش، هم در روان‌شناسی ورزش و هم در بخش سلامت و درمان، است. تلاش‌های زیادی برای استفاده از رویکردهای نظری خاصیصورت گرفته است که به‌روشنی تبیین‌کننده رفتارهای ورزشی باشند (۳). ولی بررسی‌ها نشان داده‌اند که هنوز در یافته‌های برخی از پژوهش‌ها در حوزه ورزش ابهام وجود دارد. نتایج متفاوت پژوهش‌های مربوط به پایبندی به مشارکت مداوم در ورزش نشان در هریک از این پژوهش‌ها جای یک مدل مفهومی روشن، که بیان‌کننده رابطه بین تعیین‌کننده‌ها و ابعاد آن باشد، خالی باقی مانده است. رویکردهای کلی برای درک علل پایبندی و تعهد به تمرین در پژوهش‌های مختلف نتوانسته‌اند پیچیدگی متغیرهای مرتبط با مشارکت مداوم در فعالیت‌های ورزشی را بیان کنند. اسکن لن و همکارانش برای بررسی تعهد به تمرین (مشارکت مداوم در ورزش) متغیرهای خاصی را مد نظر قرار داده‌اند (۴).

مدل تعهد ورزشی در نظریه مبادله اجتماعی ریشه دارد. کِلی[1] با استفاده از نظریه مبادله اجتماعی به بررسی الگوی سرمایه‌گذاری[2] رفتاری و الگوهای برقراری روابط بین افراد پرداخت (۵). برمبنای اصل دریافت پاداش در نظریه مبادله، که سبب ادامه رفتار افراد می‌گردد، لذت‌بردن (به معنای دریافت پاداش) از مشارکت در فعالیتی خاص انگیزه اولیه مشارکت و ادامه آن فعالیت به‌عنوان متغیر اصلی مدل تعهد ورزشی مطرح شد (۶). اسکن لن و سیمون، با استفاده از نظریه مبادله، لذت‌بردن از مشارکت در انجام فعالیتی خاص را در ایجاد مدل تعهد ورزشی خود به‌کار گرفتند (۶). آن‌ها تعهد را یک ساختار روان‌شناختی کلی تعریف کرده‌اند که منعکس‌کننده یک پیمان شخصی یا تعهد اخلاقی به مشارکت پیوسته در تمرین است (۷). لذا، با توجه به ماهیت تعهد، افراد به دو دلیل به انجام رفتار یا فعالیتی خاص می متعهد می‌شوند. آن‌ها مجبور به شرکت در انجام رفتار یا فعالیتی خاص هستند، یا به میل خود در انجام رفتاری پافشاری می‌کنند(۸). لذا لازمهٔ مشارکت در ورزش، که جزء فعالیت‌ها یا رفتارهای خاص به‌حساب می‌آید، اختصاص‌دادن احساسات روشنی است که به اراده و تمایل فرد برای مشارکت مداوم نیازمند است. میل به مشارکت پیوسته، بیشتر به ماهیت انتخابی‌بودن گروه‌هایی وابسته است که فرد برمی‌گزیند (۱). در مدل تعهد ورزشی اسکن لن و همکارانش چند عامل کلیدی خُرد شامل لذت‌بردن، سرمایه‌گذاری شخصی، فشار اجتماعی و فرصت‌های مشارکت وجود دارند. مجموعه این عوامل بر تعهد فرد به ادامه رفتار تأثیر می‌گذارند.

لذت: لذت به اثر مثبت احساسات مشتق از ورزش مربوط است (۹). لذت ورزشی پاسخ مؤثر مثبت به تجارب ورزشی قبلی تلقی می‌شود که منعکس‌کننده احساسات و عواطف عمومیت‌یافته‌ای مبتنی بر

[1]- Kelley
[2]- Investment model

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

خوشایندی، تفریح و سرگرمی و برقراری رابطه و پیوند با دیگران است. شیور معتقد است که تعهد ورزشی بر تجارب جذاب در ورزش و عوامل انگیزه‌دهنده به ادامه ورزش در بین افراد وابسته است (۱۰). بررسی‌ها نشان داد که ورزشکاران پیوسته میل به لذت‌بردن، تفریح‌کردن و سرگرم‌شدن را به‌عنوان محرک‌های مهم برای شرکت در برنامه‌های ورزشی مطرح می‌کنند (۹). در مطالعات مربوط به تعهد ورزشی که تا به حال صورت گرفته لذت بردن یکی از مهم‌ترین و قوی‌ترین عوامل تعیین‌کننده در تصمیم‌گیری افراد برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بوده است (۱۱).

سرمایه‌گذاری شخصی[1]: سرمایه‌گذاری شخصی شامل منابعی مثل زمان، انرژی، تلاش فردی، هزینه‌های پولی و دیگر منابعی است که افراد برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی هزینه می‌کنند. اگر مشارکت افراد در فعالیت بدنی پیوسته و مداوم نباشد صرف زمان، مصرف انرژی، تلاش فردی و غیره بی‌ثمر خواهد بود. این سرمایه‌گذاری‌ها با پایان‌دادن به مشارکت برگردانده (عودت داده) نمی‌شوند، لذا وقتی افراد در فعالیتی سرمایه‌گذاری بیشتری می‌کنند از نظر روانی بیشتر وابسته می‌شوند چون منابع زیادی را برای مشارکت خود هزینه کرده‌اند. بنابراین، فرض بر این است که سرمایه‌گذاری فردی بالاتر در فعالیتی خاص سبب مشارکت بیشتر در انجام آن فعالیت می‌گردد (۱۲).

فشار اجتماعی[2]: فشار اجتماعی انتظارات اجتماعی تلقی می‌شوند که حس تعهد به اطاعت برای باقی‌ماندن در فعالیتی خاص را به‌دنبال دارند. متغیر فشار اجتماعی بیانگر حسی از فشار اجتماعی برای مشارکت در فعالیتی خاص است. هرچه فشار ازطرف دیگران برای تداوم بیشتر باشد، مشارکت در فعالیتی خاص بیشتر می‌گردد. در تعریف نهایی، فشارهای اجتماعی به فشار اعمال‌شده ازجانب والدین، همسالان و.... اشاره دارد که برای باقی ماندن در فعالیتی خاص که ممکن است پیوستگی آن قطع گردد اطلاق می‌شود (۱۳،۱).

فرصت‌های مشارکت[3]: در این مدل فرصت‌های مشارکت به ادراک‌بودن فرصت‌های مهم اشاره دارد که تنها از طریق مشارکت مداوم امکان‌پذیر می‌گردد (۱۴). این متغیر به‌عنوان فرصت‌های باارزشی اطلاق می‌شود که فقط از طریق مشارکت در ورزش ارائه می‌گردد. درنهایت از فرصت‌های مشارکت، به‌عنوان سرمایه‌گذاری بیرونی، انتظار می‌رود که منافعی مانند برقراری روابط دوستانه، کنش متقابل مثبت با بزرگسالان، کسب تبحر در مهارت، تغییر در ظاهر بدنی و افزایش سلامت را برای افراد به‌دنبال داشته باشد (۱۵).

لذا می‌توان گفت هدف اصلی اسکن لن و همکارانش از کاربرد مدل تعهد ورزشی شناخت قدرت تبیین و میزان تاثیرگذاری متغیرهای آن بر مشارکت پیوسته افراد در فعالیت‌های ورزشی بوده است. پژوهش‌هایی در حوزه روان‌شناسی ورزش دربارهٔ انگیزه‌های افراد از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی انجام شده است (۸)، ولی پژوهش‌های زیادی دربارهٔ متغیرهایی که انگیزه‌های تعهد به مشارکت مداوم در ورزش را بررسی کرده باشند صورت نپذیرفته است (۵) به عبارت دیگر، پژوهش‌های انجام‌شده دربارهٔ مشارکت در فعالیت‌های

[1]- Personal investments
[2]- Social consteriants
[3]- Involvement Opportunities

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

ورزشی مشخص نکرده‌اند چه عواملی سبب مشارکت مداوم افراد در فعالیت‌های ورزشی می‌گردند. لذا این پژوهش با استفاده از مدل تعهد ورزشی در پی شناخت انگیزه‌های مرتبط با مشارکت مداوم در فعالیت‌های ورزشی است.

نقش مدل تعهد ورزشی به صورت عام در تعیین اثر نیروهای انگیزشی در مشارکت پیوسته افراد در فعالیت‌های ورزشی مورد تأیید قرار گرفته است (۵). همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که مدل تعهد در شرایط گوناگون می‌تواند برای بسط تحقیقات روان‌شناسی ورزشی مورد استفاده قرار گیرد. برای مثال، داده‌های توصیفی از انگیزه مشارکت در ورزش جوانان و پژوهش‌های مربوط به رهاکردن ورزش، به‌خوبی می‌تواند توسط متغیرهای مطرح در مدل تعهد ورزشی مورد بررسی قرار گیرد یا با کمک مدل تعهد، مقایسه نگرش‌های ورزشی، رفتارها و اعمال ورزشی امکان‌پذیر است (۱۶). با توجه به یافته‌های پژوهشی، مدل تعهد ورزشی فرض کرده که چند عامل مشخص با تعهد ورزشی ورزشکاران مرتبط هستند. بررسی پژوهش‌های قبلی مربوط به مشارکت پیوسته در فعالیت‌های ورزشی نشان داد که سه دسته از عوامل از اهمیت بیشتری در ایجاد تعهد ورزشی دخالت دارند: دسته اول، دربرگیرندهٔ مجموعه‌ای از روابط جذاب به صورت پیوند عاطفی، دوستی و وجود احساس رضایت در بین افراد مشارکت‌کننده در فعالیت‌های ورزشی است (۱۷). متغیر جذاب بودن به‌وسیله لذت‌بردن از ورزش نشان داده می‌شود. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که لذت‌بردن از ورزش یک متغیر جذاب برای مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی است (۱۵). اسکن لن و همکارانش چندین مطالعه در خصوص منابع ایجاد لذت در بین افرادی انجام داده‌اند که در فعالیت‌های ورزشی متفاوتی نظیر والیبال، بیس‌بال، شنا و اسکیت در گروه‌های سنی مختلف مشغول به فعالیت ورزشی بوده‌اند. آن‌ها در این پژوهش‌ها دریافتند لذت‌بردن یکی از منابع مهم برای مشارکت در ورزش است. منابع کسب لذت شامل تعامل‌های اجتماعی مثبت، حمایت ازسوی معلمان و مربیان، والدین و همسن‌وسالان، افزایش ادراک فردی از توانایی‌های جسمانی، آگاهی اجتماعی از قابلیت‌های جسمانی، سعی و تلاش در یادگیری و ارائه مهارت‌ها و درنهایت کسب مهارت و احساس تحرک است. احساس تحرکی که سبب ایجاد قابلیتی منحصربه‌فرد در افراد می‌گردد که فقط در تجارب مربوط به فعالیت‌های ورزشی وجود دارد. این احساس را نمی‌توان ازطریق دیگر حوزه‌ها ازقبیل هنر، موسیقی و غیره به دست آورد. برای مثال، کودکان و نوجوانان در هنگام سُرخوردن در آب، هنگام شنا یا اسکی روی آب یا وقتی به هوا می‌جهند و در هوا چرخ می‌خورند، وقتی که ژیمناستیک می‌کنند یا اسکیت بازی می‌کنند، شور و شعف، هیجان و شادی بخصوصی از خود بروز می‌دهند که در دیگر حوزه‌ها نمی‌توان این‌گونه شادی و شعف را مشاهده کرد (۱۵).

دسته دوم از عوامل مرتبط با مشارکت مداوم وجود فرصت‌های مشارکت[1] است که نشان‌دهنده جذابیت بیشتر یا جذابیت کمتر فعالیتی نسبت به فعالیتی دیگر است. مفهوم فرصت‌های دیگر، که کِلی مطرح کرده و از پژوهش‌های روسبولت برگرفته است، سه فرض سرمایه‌گذاری شخصی برای انجام فعالیت یا رفتاری خاص،

[1]- Involvement alternatives

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

تأثیر هنجارهای اجتماعی (محدودیت‌های اجتماعی) و فرصت‌هایی را دربرمی‌گیرد که از مشارکت مداوم (فرصت درگیرشدن) در فعالیتی خاص نصیب افراد می‌گردد. اما پژوهش‌ها نشان داده‌اند که وجود فرصت‌های دیگر در بین گروه‌های متفاوت نتایج یکسانی برای مشارکت یا عدم مشارکت در فعالیتی خاص به‌دنبال ندارد. چنان‌که در بیشتر موارد ورزشکاران جوان قادرند در حین مشارکت در برنامه‌های ورزشی به فعالیت‌های غیرورزشی ادامه دهند (۱۵).

سومین دسته از عوامل مربوط به وجود پیوسته موانع یا محدودیت‌ها هستند (۱۵). برشید و کمپل[1] موانع یا محدودیت‌ها را شامل هزینه‌ها، اعم از مالی، اجتماعی، روانی، عاطفی و غیره می‌دانند که سبب می‌شوند فرد داوطلبانه به انجام رفتاری ترغیب یا از آن منصرف شود (۱۸). پژوهش‌ها نشان داده‌اند ارتباط مثبتی بین محدودیت‌ها و مشارکت در ورزش وجود دارد. کلینت و ویسس در پژوهش خود دریافتند ژیمناست‌های جوان دربرابر عدم ادامه مشارکت در فعالیت ورزشی (رهاکردن ورزش) از خود مقاومت نشان می‌دهند زیرا نگران ازدست‌دادن دوستان خود، هم‌تیمی‌ها یا مربی خود در محیط ورزشی هستند (۱۹).

مدل تعهد ورزشی اسکن لن و دیگران برای دختران و پسران شرکت‌کننده در بازی بیس‌بال به‌کار گرفته شد. نتایج نشان داد که ابزار بررسی، مقیاس قابل اطمینانی برای بررسی انگیزه‌های مشارکت مداوم ورزشی جوانان است. در این بررسی همچنین مشخص شد که لذت ورزشی و سرمایه‌گذاری شخصی، قوی‌ترین پیش‌بین‌های تعهد به مشارکت مداوم بوده‌اند (۱۴). متغیر تکرار مشارکت را فونک و دیگران (۲۰۰۱) برای مشارکت ورزشی ورزشکاران بزرگسال مورد استفاده قرار دادند. نتایج نشان داد که لذت و فرصت‌های مشارکت شاخص‌های مثبت تعهد به مشارکت بوده‌اند (۲۰). الکساندر و دیگران (۲۰۰۲) قابلیت کاربرد مدل تعهد ورزشی را در زمینه مشارکت پیوسته در باشگاه‌های ورزشی بررسی کردند و دریافتند که به ترتیب قوی‌ترین عامل‌های مربوط به تعهد شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی، فرصت‌های مشارکت، سرمایه‌گذاری‌های شخصی، لذت‌بردن و فشارهای اجتماعی بوده‌اند (۲۱). مدل تعهد ورزشی مورد استفادهٔ ایوازاکی (۲۰۰۴) در بررسی تجربی نیز توانست قدرت خود را با تبیین بیش از پنجاه درصد از واریانس مشارکت پیوسته افراد در فعالیت‌های ورزشی نشان دهد (۲۲).

روش‌شناسی

این پژوهش با رویکردی کمّی و به روش توصیفی- پیمایشی انجام شده است. مدل تعهد ورزشی برای سنجش مداومت شرکت افراد در فعالیت‌های ورزشی رشته ورزشی به‌طور تصادفی برای تکواندو از بین سایر رشته ها انتخاب شد. تعداد کل جامعه آماری ۱۸۳ نفر از تکواندوکاران یک باشگاه ورزشی در منطقه دو شهر یزد بوده‌اند که طی چهار هفته در طول یک‌ماه در یک روز از روزهای هر هفته برای تمرین به باشگاه مراجعه کرده‌اند و مورد پرسش قرار گرفته‌اند. هدف از پرکردن پرسش‌نامه در طول یک ماه این بود که اگر همه افراد

[1]- Berschid & Campbell

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

شرکت‌کننده در تمرین بنا به دلایلی نتوانستند در جلساتی از تمرین شرکت کنند، دست‌کم در جلسات بعدی بتوانند پرسش‌نامه را تکمیل کنند. از بین ۱۷۳ پرسش‌نامهٔ پرشده در طی چهار جلسه تمرین در طول ماه، ۱۳۵ نفر از پاسخگویان که از ویژگی مداومت در تمرین یعنی، حداقل بیش از شش ماه مشارکت پیوسته در تمرین برخوردار بوده‌اند انتخاب گردیدند. برای سنجش متغیرهای پیش‌بین برمبنای مدل تعهد ورزشی، شاخص لذت بردن با چهارگویه و شاخص سرمایه‌گذاری‌های شخصی با سه گویه و شاخص محدودیت‌های اجتماعی با سه گویه و شاخص فرصت‌های مشارکت با سه گویه مورد سنجش قرار گرفته‌اند. برای پاسخ به این گویه‌ها از طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (خیلی‌زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی‌کم) استفاده شده است. برای سنجش متغیر ملاک (تعهد ورزشی) از چهار سؤال همراه با به‌کارگیری سؤالات شناسایی استفاده شده است.

اعتبار[1] و پایایی[2] ابزار اندازه‌گیری: در این پژوهش از اعتبار محتوایی یا صوری استفاده شده که منظور از آن میزان توافق متخصصان یک امر در باره یک شاخص یا یک معیار می باشد. بدین منظور، پرسشنامه با توجه به زمینه های فرهنگی، اجتماعی جامعه مورد مطالعه اصلاح و در اختیار هفت نفر از متخصصین رشته علوم اجتماعی(از اساتید رشته علوم اجتماعی که دارای آثار پژوهشی در حوزه مطالعات اجتماعی- ورزشی بوده-اند) قرار گرفت و از نظرات اصلاحی آنان برای شناسایی اعتبار شاخص‌ها استفاده شد. بدین طریق اعتبار صوری پرسشنامه حاصل گردید. مقدار ضریب پایایی درونی آلفای کرونباخ برای ابزار اندازه‌گیری بالاتر از ۰/۷۵ برای هریک از مؤلفه‌ها در سطح ۰/۰۵= α درصد (جدول ۱) معنی‌دار بوده است که نشان از پایایی بالای ابزار اندازه‌گیری دارد.

جدول۱. ضریب آلفای کرونباخ برای مفهوم مورد سنجش

مفهوم	تعداد	ضریب آلفای کرونباخ
تعهد به ورزش	۴	۰/۷۷
لذت‌بردن از ورزش	۴	۰/۸۰
سرمایه‌گذاری شخصی	۳	۰/۷۶
فشارهای اجتماعی	۳	۰/۷۷
فرصت‌های مشارکت	۷	۰/۸۱

روش‌های آماری: تجزیه و تحلیل آماری داده‌های این پژوهش از نوع تحلیلی- توصیفی است که در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شده است. روش توصیفی شامل محاسبه فراوانی‌ها و درصد آن‌ها بوده و از آمار استنباطی برای بررسی رابطه بین متغیرها استفاده شده است. بدین منظور از آزمون همبستگی پیرسون، به منظور شناخت رابطه بین متغیرهای پیش‌بین با تعهد ورزشی (متغیر ملاک) استفاده گردید تا مشخص شود که آیا متغیرهای پیش‌بین مطرح در مدل با مشارکت پیوسته تکواندوکاران (متغیر ملاک) رابطه دارند یا نه؟

[1] -Validity
[2] -Reliability

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

درنهایت، از روش رگرسیون گام‌به‌گام به منظور تعیین سهم و نقش هریک از متغیرهای پیش‌بین در تبیین واریانس متغیر تحت مطالعه (متغیر ملاک) استفاده شده است.

یافته‌ها

نتایج کسب شده از ۱۳۵ نفر از تکواندوکاران که از ویژگی مداومت در تمرین برخوردار بوده‌اند نشان داد که میانگین میزان تحصیلات: بی‌سواد۳/۷، ابتدایی۵/۹، راهنمایی۱۳/۳، متوسطه و دیپلم۴۳/۰، فوق دیپلم و لیسانس۲۹/۶، فوق لیسانس و بالاتر۳/۷ بوده است. میانگین سنی ۱۹/۳۹ با انحراف معیاری برابر با ۶/۱۸۶ = sd بوده است. ۷۲/۴ درصد از پاسخگویان مجرد و ۲۷/۶ درصد متأهل بودند. در بررسی ارتباط بین برخی از متغیرهای اجتماعی- جمعیت‌شناختی با مشارکت مداوم افراد در ورزش تکواندو، نتایج نشان داد که سن با مقدار ($F_{(۲۵ ،۱۰۷)}$ = ۲/۶۶۳:P < ۰/۰۰۱) و تحصیلات با مقدار ($F_{(۵ ،۱۲۸)}$ = ۲/۳۴۱:P < ۰/۰۵) با مشارکت مداوم در ورزش تکواندو رابطه داشته‌اند. ولی بین تأهل، درآمد و مالکیت مسکن با مشارکت مداوم در ورزش تکواندو رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

همبستگی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین با تعهد به مشارکت مداوم در ورزش تکواندو: همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین با تعهد به مشارکت مداوم در ورزش رابطه مثبت و معنی‌داری را نشان می‌دهد. نتایج آزمون همبستگی‌های چندمتغیره همبستگی مثبت معنی‌داری را میان لذت ورزشی (p <۰/۰۰۱، r=۰/۷۳۸)، سرمایه گذاری‌های شخصی (p <۰/۰۰۱، r=۰/۵۶۳)، فشارهای اجتماعی (p <۰/۰۱، r=۰/۲۳۳) و فرصت‌های مشارکت (p <۰/۰۰۱،r=۰/۵۳۵) را با تعهد به مشارکت مداوم در ورزش نشان داده است. بین لذت ورزشی با سرمایه‌گذاری‌های شخصی (p <۰/۰۰۱ ، r=۰/۵۹۹)، و فشارهای اجتماعی (p <۰/۰۵، r=۰/۱۸۰) و فرصت‌های مشارکت (p <۰/۰۰۱، r=۰/۵۷۸)، همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد. از سوی دیگر، بین سرمایه گذاری‌های شخصی با فشارهای اجتماعی (p <۰/۰۱، r=۰/۲۶۴)، و با فرصت‌های مشارکت (p <۰/۰۰۱، r=۰/۵۰۹)، همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد. بین فشارهای اجتماعی با فرصت‌های مشارکت با مقدار (p <۰/۰۰۱، r=۰/۳۰۰)، همبستگی معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۲ . ماتریس همبستگی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین با تعهد ورزشی

	۱	۲	۳	۴	۵
تعهد به مشارکت مداوم در ورزش	۱/۰۰۰				
لذت ورزشی	***۰/۷۳۸	۱/۰۰۰			
سرمایه‌گذاری‌های شخصی شخصی	***۰/۵۶۳	***۰/۵۹۹	۱/۰۰۰		
فشارهای اجتماعی	**۰/۲۳۳	*۰/۱۸۰	**۰/۲۶۴	۱/۰۰۰	
فرصت‌های مشارکت	***۰/۵۳۵	***۰/۵۷۸	***۰/۵۰۹	***۰/۳۰۰	۱/۰۰۰

* P <۰/۰۵ ؛ ** P <۰/۰۱ ؛*** P <۰/۰۰۱

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

رگرسیون گام‌به‌گام[1]:

در جدول ۲ به منظور ارزیابی قدرت تبیین متغیرهای پیش‌بین مطرح در مدل تعهد ورزشی، که روابط آن‌ها قبلاً به آزمون گذاشته شده است، از روش تحلیل خطی چندمتغیره به روش گام‌به‌گام استفاده شده است. جهت استفاده از رگرسیون گام‌به‌گام با توجه به نتایج آزمون فرضیات همه متغیرهای پیش‌بینی که بر اساس نتایج آزمون‌ها رابطه معنی‌داری میان آن‌ها با متغیر ملاک وجود داشته است در معادله وارد گردیده‌اند. همان‌طور که جدول نشان داده است (جدول۳) تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام تنها دوگام پیش رفته است. در گام اول متغیر لذت ورزشی وارد معادله شده است که میزان ضریب همبستگی آن (R) با متغیر وابسته ۰/۷۳۸ به‌دست آمده است (جدول۳). در این مرحله ضریب تعیین برابرR^2 =۰/۵۴۴ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $R^2_{(Ad)}$ =۰/۵۴۱ به‌دست آمده است (جدول۳)، در گام دوم با واردشدن دومین متغیر یعنی سرمایه‌گذاری شخصی ضریب همبستگی چندگانه به R =۰/۷۵۳، ضریب تعیین R^2 =۰/۵۶۸ و ضریب تعیین تعدیل‌شده برابر با $R^2_{(Ad)}$ =۰/۵۶۱ افزایش یافته است (جدول ۴). به عبارت دیگر، بر اساس ضریب تعیین تعدیل‌شده ۵۶/۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تعهد ورزشی) به‌وسیله دو متغیر لذت ورزشی و سرمایه‌گذاری شخصی تبیین می‌شود. میزان F نیز در سطح ۰/۹۹ درصد معنی‌دار شده است که حاکی از معنی‌داربودن رگرسیون است.

متغیر لذت ورزشی در سطح ۰/۹۹۹ درصد و متغیر سرمایه‌گذاری شخصی نیز در سطح ۰/۹۹ درصد معنی‌دارند. قضاوت در مورد سهم متغیرهای لذت ورزشی و سرمایه‌گذاری شخصی در تبیین متغیر ملاک بر اساس ضریب بتا، ضریب بتای لذت ورزشی ۰/۸۶۷ درصد، به مراتب بیشتر از ضریب بتای سرمایه‌گذاری شخصی ۰/۲۳۵ درصد است. بر اساس بتای استاندارد به‌دست‌آمده برای لذت ورزشی نیز به‌ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار لذت ورزشی به اندازه ۰/۷۳۸ در انحراف معیار متغیر وابسته تعهد ورزشی تغییر ایجاد می‌گردد. در حالی که به‌ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار سرمایه‌گذاری شخصی تنها ۰/۱۹۰ در انحراف معیار متغیر وابسته تغییر ایجاد می‌شود. لذا سهم و نقش لذت ورزشی در تبیین متغیر ملاک بسیار بیشتر از سرمایه‌گذاری شخصی بوده است.

جدول ۳. رگرسیون گام‌به‌گام همراه با ضریب تعیین، ضریب تعیین تعدیل‌شده، F و P

		ضرایب بتا	ضرایب استاندارد شده بتا	t	P
گام اول	لذت ورزشی	۰/۸۶۷	۰/۷۳۸	۱۲/۶۰۹	۰/۰۰۰***
گام دوم	لذت ورزشی	۰/۷۳۴	۰/۶۲۴	۸/۷۳۹	۰/۰۰۰***
	سرمایه‌گذاری شخصی	۰/۲۳۵	۰/۱۹۰	۲/۶۵۶	۰/۰۰۹**

* P <۰/۰۵ ؛ ** P <۰/۰۱ ؛*** P <۰/۰۰۱

[1]- Stepwise regression

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

جدول ۴. رگرسیون گام‌به‌گام همراه با ضریب تعیین، ضریب تعیین تعدیل‌شده، F و P

ضریب همبستگی	R^2 ضریب تعیین	$R^2_{(Ad)}$ ضریب تعیین تعدیل‌شده	F	P
۰/۷۳۸	۰/۵۴۴	۰/۵۴۱	۱۵۸/۹۶	۰/۰۰۰***
۰/۷۵۳	۰/۵۶۸	۰/۵۶۱	۸۶/۶۳	۰/۰۰۰***

* P <۰/۰۵ ؛ ** P <۰/۰۱ ؛*** P <۰/۰۰۱

در واقع، رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام بکار گرفته شد تا به صورت آماری ارتباط ترکیب عوامل تعیین‌کننده تعهد ورزشی مشخص شود. متغیر لذّت‌بردن از ورزش با مقدار (P<۰/۰۰۱ : B=۰/۷۳۸) و سرمایه‌گذاری شخصی با مقدار (P<۰/۰۱ : B= ۰/۱۹۰) نشان داد تکواندوکارانی که از لذت ورزشی بالاتر و سرمایه‌گذاری شخصی بیشتری در برنامه‌های ورزشی خود برخوردار بوده‌اند تعهد بیشتری به مشارکت مداوم در ورزش از خود نشان داده‌اند که تأییدکننده بخشی از نتایج فرضیات پژوهش بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

در واقع، این پژوهش اولین تلاش برای بررسی انگیزه‌های مرتبط با مشارکت مداوم در بین ورزشکاران یک رشته ورزشی خاص بر مبنای مدل تعهد ورزشی در جامعه ما بوده است که به بررسی انگیزه‌های مرتبط با مشارکت مداوم در یک رشته ورزشی خاص پرداخته است. دیگر اینکه مطالعه حاضر سعی در توسعه و تأیید اعتبار مدل تعهد ورزشی در ایران داشته است. لذا در این پژوهش سعی شده انگیزه‌های مرتبط با ادامه فعالیت در یک رشته ورزشی خاص مورد بررسی قرار گیرد، زیرا دلایل ورود ورزشکاران به رشته‌های مختلف در پژوهش‌های گوناگون همواره مورد توجه بوده است، ولی نحوه نگهداری آن‌ها بعد از ورود به یک رشته ورزشی و ادامه فعالیت در آن رشته چندان مورد پژوهش قرار نگرفته است. لذا نتایج این پژوهش می‌تواند شناخت ما را از انگیزه‌های ادامه مشارکت در رشته‌های ورزشی خاص افزایش دهد؛ چنان‌که نتایج این پژوهش مهر تأیید مجددی بر یافته‌های اسکن لن و همکاران او زده است. یافته‌ها نشان داد که لذت‌بردن (دریافت پاداش برمبنای نظریه مبادله اجتماعی) از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی قادر به تبیین بخش زیادی از واریانس مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی است. چنان‌که همبستگی چندمتغیره نشان داد رابطه بین چندین عامل تعیین کننده (متغیر پیش‌بین) و تعهد ورزشی (متغیر ملاک) در بین تکواندوکاران مورد تأیید قرار گرفته است. یافته‌های این پژوهش تأیید مجددی بر یافته‌های پژوهشی مدل تعهد ورزشی اسکن لن و دیگران بوده است (۱۵). داده‌های این پژوهش اطلاعات ارزشمندی را برای ارزیابی متغیرهای پیش‌بین با تعهد ورزشی در اختیار ما قرار دادند. چنان‌که با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، می‌توان اذعان کرد که برای افزایش میزان تعهد ورزشی افراد می‌توان از متغیرهای پیش‌بین فوق بخصوص لذت ورزشی و سرمایه‌گذاری شخصی به‌عنوان متغیری قوی در بین ورزشکاران سود جست. همچنین نتایج این پژوهش چنان‌که در

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

همبستگی چندگانه نشان داده شده است، مبین آن است که نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش پیشین گولد، که بر همبستگی قوی بین مؤلفه‌های لذت با مشارکت در ورزش تأکید کرده (۲۴) و یافته‌های پژوهشی گریندورفر که رابطه مثبت بین فرصت‌های مشارکت را با شرکت در ورزش در پژوهش خود مورد تایید قرار داده است هم‌خوانی دارد (۲۳). همچنین همبستگی بین مؤلفه‌های سرمایه‌گذاری شخصی با مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، با یافته‌های روسبولت که بر سرمایه‌گذاری شخصی به عنوان متغیری مهم بر مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی تأکید داشته یکسان است (۲۵) رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام نشان داد که متغیرهای پیش‌بین، لذت ورزشی و سرمایه‌گذاری‌های شخصی بیش از نیمی از واریانس یعنی ۵۶/۸ درصد را تبیین می‌کنند که با نتایج اسکن لن و سیمون هم‌خوانی دارد. آن‌ها توانستند در پژوهش خود نزدیک به ۰/۵۵ درصد از واریانس را پیش‌بینی نمایند (۱۶). تحقیقات پیشین نشان داد که این متغیر برای ایجاد انگیزش در قلمرو ورزش در بین افراد اعم از ورزشکاران حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای مهم است و از نقش پیش‌بینی‌کننده بالایی برخوردار است که به وسیلهٔ اسکن لن و دیگران نیز تأیید شده است (۱۵).

آنچه در این پژوهش بیش از همه جلب توجه کرده است، میزان اثرگذاری متغیر لذت ورزشی است. نقش این متغیر قوی‌تر از متغیر سرمایه شخصی و سایر متغیرها در مشارکت مداوم تکواندوکاران در فعالیت‌های ورزشی بوده است. این امر با مراجعه به تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام به‌خوبی آشکار می‌گردد. از یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که با تأکید بر شناخت عوامل مرتبط با لذت و لذت‌بخش‌تر کردن مشارکت در ورزش می‌توان سبب افزایش مشارکت در ورزش و تداوم آن در بین افراد شد.

اما باید اشاره کرد هرچند عوامل مورد بررسی در جامعه مورد مطالعه (تکواندوکاران) توانسته‌اند نیمی از واریانس مشارکت پیوسته در بین تکواندوکاران را تبیین نمایند، باید اذعان کرد که همچنان درصد بالایی از واریانس مشارکت پیوسته در ورزش در جامعه مورد مطالعه تبیین‌نشده باقی‌مانده است که باید پژوهش‌های بعدی توجه خود را به سایر پیش‌بین‌های فردی و اجتماعی و در بین سایر افراد از سنین، جنس‌ها و گروه‌های مختلف معطوف کنند.

دیگر اینکه پژوهش افراد مشارکت‌کننده در رشته ورزشی خاصی انجام شده است و نتایج نیز نشان داده است که متغیر لذت و سرمایه‌گذاری شخصی متغیرهایی قوی برای ادامه مشارکت در ورزش هستند. اما باید توجه داشت که هر بررسی در این حوزه باید در رابطه با رشته‌های خاص برای درک بهتر انگیزه‌هایی مورد توجه قرار گیرند که افراد را به ادامه مشارکت ترغیب می‌کنند همان‌طور که روسبولت (۱۹۸۳) بیان کرد، انگیزه‌های که در مشارکت پیوسته در یک رشته ورزشی اهمیت زیادی دارند ممکن است در مورد برخی از رشته‌های خاص از ضریب تأثیر یکسانی برخوردار نباشد (۲۶).

همچنین مانند هر پژوهش دیگر، این پژوهش با چندین محدودیت روبه‌رو بوده است که باید متذکر شد. پژوهش حاضر ورزشکاران یک رشته ورزشی خاص را مورد بررسی قرار داده است. پژوهش‌های دیگری باید به بررسی رشته‌های پرطرفدار بپردازد تا ثابت شود که آیا همین روابط مشاهده‌شده در مورد ادامه

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

مشارکت مداوم در ورزش تکواندو در بین سایر رشته‌های ورزشی متفاوت نیز صدق می‌کند یا نه. دیگر آنکه این پژوهش ورزشکاران یک رشته ورزشی خاص را در یک مکان محدود مورد بررسی قرار داده است، لذا تعمیم‌پذیری نتایج محدود شده است.

علاوه بر آن، محدودیت دیگر این پژوهش آن است که اندازه‌گیری سایر متغیرهای مرتبط با انگیزه‌های مشارکت پیوسته را دربرنمی‌گیرد. تحقیق آینده باید شامل اندازه‌گیری سایر متغیرهای مرتبط با آن باشد، زیرا بررسی فوق توانسته با متغیرهای مطرح در مدل بیش از نیمی از واریانس مشارکت پیوسته در ورزش را تبیین نماید. لذا لازم است برای تبیین نیمی دیگر به سایر متغیرها توجه شود. زیرا مشارکت مداوم در فعالیت‌های ورزشی موضوعی چند وجهی همراه با متغیرهای اجتماعی، فرهنگی، روان‌شناختی و زیست‌شناختی است که توصیه می‌شود در پژوهش‌های بعدی امکان شناخت همه متغیرهای مرتبط با مشارکت مداوم در فعالیت‌های ورزشی فراهم آید.

منابع

1- Brickman, T., Dunkel-Schetter, C, & Abbey, A. (1987). The development of commitment. In P. Brickman, Commitment, conflict, and caring (pp. 145-221). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
2- Cameron, C., Craig, C.L., Stephens, T. and Ready, T.A., 2002. Increasing physical activity: Supporting an active workforce. , Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, Ottawa, ON.
3- Biddle, S.J.H., Fox, K.R. and Boutcher, S.H., 2000. Physical activity and psychological well-being. , Routledge, London.
4- Carpenter, P.J., 1995. Modification and extension of the sport commitment model. Journal of Sport & Exercise Psychology 17, p. S37.
5- Kelley, H.H. (1983). Love and commitment. In H.H. Kelley, E. Berscheid, A. Christensen, J.H. Harvey, T.L. Huston, G. Levinger, E. McClintock, L.A. Peplau, & D.R. Petersen (Eds.), Close relationships (pp. 265-314). New York: W.H. Freeman and Company.
6- Scanlan, T.K., Russell, D.G., Beals, K.P., Scanlan, L.A. (2003). Project on elite athlete (PEAK): 11. A direct test and expansion of the sport commitment model with elite amateur sportsmen. Journal of Sport & Exercise Psychology, 25, 377-401.
7- Corbin, C.B., Nielson, A.B., Borsdorf, L.L. and Laurie, D.R., 1987. Commitment to physical activity. International Journal of Sport Psychology 18, pp. 215–222.
8- Johnson, M.P. (1982). Social and cognitive features of the dissolution of commitment to Scanlan, Carpenter, Schmidt, Simons, and Keeler relationships. In S. Duck (Ed.), Personal relationships: Vol. 4. Dissolving personal relationships (pp. 51-73). London: Academic Press.
9- Scanlan, T.K., Carpenter, P.J., Schmidt, G.W., Simons, J.P. and Keeler, B., 1993. An introduction to the sport commitment model. Journal of Sport & Exercise Psychology 15, pp. 1–15.
10- Shaver, P., Schwartz, J., Kirson, D., & O'Conner, C. (1987). Emotion knowledge: Further exploration of a prototype approach. Journal of Personality and Social Psychology, 52, 1061-1086.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

۱۱- پارسامهر، مهربان (۱۳۸۵)، بررسی عوامل موثر بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی (مطالعه موردی: استان مازندران) پایان نامه دکترا، دانشگاه اصفهان، صص ۴۴-۴۵.

12- Rusbult, C.E. (1980b). Satisfaction and commitment in friendships. Representative Research in Social Psychology, 11, 96-105.
13- Becker, H.S. (1960). Notes on the concept of commitment. American Sociological Review, 66, 32-40.
14- Scanlan, T.K., Simons, J.P., Carpenter, P.J., Schmidt, G.W. and Keeler, B., 1993. The sport commitment model: Measurement development for the youth sport domain. Journal of Sport & Exercise Psychology 15, pp. 16–38.
15- Scanlan, T.K., Simons, J.P., Carpenter, P.J., Schmidt, G.W., & Keeler, B. (1993). The sport commitment model: Measurement development for the youth-sport domain. Journal of Sport & Exercise Psychology, 15, 16-38.
16- Scanlan, T.K., & Simons, J.P. (1992). The construct of sport enjoyment. In G. C. Roberts (Ed.), Motivation in sport and exercise (pp. 199-215). Champaign, IL: Human Kinetics.
17- Lund, M. (1985). The development of investment and commitment scales for predicting continuity of personal relationships. Journal of Social and Personal Relationships, 2, 2-23.
18- Berscheid, E., & Campbell, B. (1981). The changing longevity of heterosexual close relationships: A commentary and forecast. In M.J. Lemer & S.C. Lemer (Eds.), the justice motive in social behavior (pp. 209-234). New York: Plenum.
19- Weiss, M.R., & Petlichkoff, L.M. (1989). Children's motivation for participation in and withdrawal from sport: Identifying the missing links. Pediatric Exercise Science, 1, 195-211.
20- Funk, D.K., & James, J. (2001). The psychological continuum model: A conceptual framework for understanding and individual's psychological connection to sport. Sport Management Review, 4, 119-150.
21- Alexandris, K., Zahariadis, P., Tsorbatzoudis, C , Grouios, G., & Thessaloniki. (2002). Testing the Sport Commitment Model in the context of exercise and fitness participation. Joumal of Sport Behavior, 25,217-230.
22- Iwasaki, Y., & Havitz, M.E. (2004). Examiningrelationships between leisure involvement, psychological commitment, and loyalty to a recreation agency. Journal of Leisure Research, 36(1), 45-72.
23- Greendorfer, S.L. (1987). Gender bias in theoretical perspectives: The case of female socialization into sport. Psychology of Women Quarterly, 11, 327-340.
24- Gould, D. (1987). Promoting positive sport experiences for children. In J.R. May & M.J. Asken (Eds.), Sport psychology: The psychological health of the athlete (pp. 77- 98). Elmsford, NY: Pergamon.
25- Rusbult, C.E. (1988). Commitment in close relationships: The investment model. In L. A. Peplau, D.O. Sears, S.E. Taylor, & J.L. Freedman (Eds.), Readings in social psychology: Classic and contemporary contributions (pp. 147-157). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
26- Rusbult, C.E., 1983. A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvement. Journal of Personality & Social Psychology 45, pp. 101–117.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]

Sport Commitment Model Test Scanlan and Simons in Taekwondo

Parsamehr, M., (Ph.D.) Yazd University

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to examine the motives of sport commitment model of continuous participation in the martial art of taekwondo. Method: This study used survey & cross-sectional method. The data is gathered from 135 participants at taekwondo sport city of Yazd. The collection instrument of data was sporting commitment measure revised. Results: Results from the empirical test of the model conducted with taekwondo athletes participating in a sport program showed that the questionnaire items formed reliable scales upper than 0.75. Pearson correlation test demonstrated that predictor variables sport enjoyment, personal investments, social consteriants and involvement opportunities were related to sport commitment of taekwondo as hypothesized. The stepwise regression analysis findings revealed that sport enjoyment in the first place and personal investments in the second place were the dominant predictors of commitment for this sample. Together, these two model components accounted for 56/8 of the sport commitment variance. Conclusion: The results obtained the recognition of sport's commitment scale performance incentives associated with participation in regular exercise has been shown taekwondo.

Keywords: Taekwondo sport, Continuous participation, Sport commitment.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-10]